

Roofvogel- en uilenopvang in Nederland

Albert Fopma

De Werkgroep Vogelasielen heeft als belangrijkste doel het verbeteren van de kwaliteit van de vogelopvangcentra in Nederland. De Werkgroep doet dit door jaarlijks een themadag te organiseren voor de vogelopvangcentra en door de uitgifte van een landelijke nieuwsbrief in samenwerking met het Ministerie van LNV.

Een belangrijk deel van het werk van de Werkgroep bestaat uit het adviseren aan LASER (vergunningverstrekker) bij nieuwe vergunningaanvragen. Jaarlijks beoordelen de leden van de Werkgroep gemiddeld 40 nieuwe aanvragen. In bijna alle gevallen is het advies van de Werkgroep doorslaggevend voor het wel of niet verstrekken van de vergunning. Dit komt mede doordat de Werkgroep toetst op kwaliteitseisen, accommodatie-eisen en ervaringseisen, die in overleg met het Ministerie van LNV in 1992 zijn vastgesteld.

De Werkgroep toetst daarnaast ook aan het afstandscriterium (straal van 15 kilometer), waarbinnen in principe geen ander asiel mag liggen. In de nabije toekomst zal vooral gekeken worden naar de behoefte in de regio. Asielen die al voor 1992 een vergunning hadden, zijn niet getoetst aan deze criteria, waardoor er soms meerdere asielen dicht bij elkaar kunnen zitten.

Vogelasielvergunningen

In Nederland zijn momenteel 137 vogelasielvergunninghouders. Bij al deze vergunninghouders komen met regelmaat roofvogels en uilen binnen. Echter, niet ieder vogelopvangcentrum heeft een vergunning om alle soorten vogels te verzorgen. Afhankelijk van de kennis, de ervaring en de kwaliteit van de accommodatie heeft het vogelopvangcentrum vergunningen voor één van de volgende categorieën:

A Alle beschermde vogels	63	vergunningen
B Roofvogels en uilen	35	vergunningen
C Watervogels	1	vergunning
D Alle beschermde vogels behalve roofvogels en uilen	16	vergunningen
E Alle beschermde vogels behalve roofvogels, uilen en watervogels	6	vergunningen
F Aanneem- en doorgeefvergunning	16	vergunningen

Iedere vergunninghouder moet in principe echter alle wilde vogels aannemen. Wanneer de soort niet door de vergunning wordt gedekt, dan moet de vergunninghouder ervoor zorgen dat de vogel binnen 24 uur in een asiel komt waar de vogel wel verzorgd mag worden.

In totaal zijn er, zoals blijkt uit de bovenstaande tabel, 98 opvangcentra in Nederland (Categorie A of B) waar roofvogels en uilen verzorgd mogen worden.

Asielen voor Roofvogels en uilen

Van de vergunninghouders uit de categorie B zijn er een groot aantal die van oorsprong valkenier zijn en daarnaast een vergunning hebben verkregen voor de revalidatie van roofvogels en uilen. Deze asielen gebruiken vaak de valkeniersmethode om de vogels na revalidatie weer uit te wennen. Veel van deze vergunningen zijn verleend voor 1992 waardoor het kan voorkomen dat er in één stad of dorp meerdere van dit soort asielen zijn.

Accommodatie-eisen roofvogel- en uilenopvang

Om tegenwoordig in aanmerking te komen voor een vergunning zijn de volgende accommodatie-eisen van belang:

- Voor de eerste opvang van de vogels moet een kleine donkere ruimte aanwezig zijn. Dit kan een kist of een doos zijn, waarin de vogel tot rust kan komen.
- Er moeten kooien aanwezig zijn met de minimale afmeting van 2x4x2 meter. Hiervan moeten er minstens twee aanwezig zijn, vanwege de mogelijke agressie tussen de verschillende soorten en tussen de vogels die in verschillende conditie verkeren. Valkenier/havikiërs die via de valkeniersmethode specialistisch jagende soorten revalideren en daarbij vogels onderbrengen onder kapelletjes op blokken, sprenkels e.d. dienen één kooi te hebben. Deze moet dan ook duidelijk bedoeld zijn voor revalidatiedoeleinden en niet gebruikt worden ten behoeve van eigen jachtvogels. Tevens dienen valkeniers en havikiërs over een redelijk gazon te beschikken alwaar kapelletjes, blokken, sprenkels en dergelijke geplaatst kunnen worden.
- De kooien moeten verder beschikken over wanden van sterk gaas, bamboe, latten en dergelijke. Aan de binnenzijde grotendeels afgeschermd door rietmatten of ander materiaal waar de vogels hun klauwen, vleugels en staartpennen niet aan kunnen beschadigen.
- Het dak moet gemaakt zijn van gaas, waarvan een gedeelte aan de binnenzijde met redelijke tussenruimte is afgeschermd door (schaduw)net. Onder een overdekt gedeelte moet een zitstok of blok aanwezig zijn. In het open gedeelte een lagere zitstok zodat de vogel stijgoefeningen kan doen.
- Als bodembedekking mogen geen planken, stenen of cement gebruikt worden. Ook geen turfmoel of zaagsel, omdat dit teveel stuift. Het beste is natuurlijke begroeiing, stukjes boomschors of dennennaalden op een zandige bodem.
- In de kooi dient een voerluik aanwezig te zijn.
- Bij uitwenning van de roofvogels behoren zowel de valkeniersmethode als het gebruik van een uitwenkooi tot de mogelijkheden. De uitwenkooi moet een minimale afmeting van 2 x 2 x 2 meter hebben en zodanig gemaakt dat de vogel naar alle zijden uitzicht heeft. Deze kooi moet gesitueerd zijn in een rustige omgeving.

Verzorging

Asielvogels moeten doeltreffend verzorgd worden, waarbij een voor de soort geschikt onderkomen, het juiste voedsel, rust en een goede medische verzorging eerste vereisten zijn. Handelingen die onder de uitoefening van de diergeneeskunde vallen, moeten door een dierenarts worden uitgevoerd. Het is daarom noodzakelijk, dat een opvangcentrum een beroep kan doen op één of meerdere dierenartsen.

Vogels die niet gerevalideerd en weer geheel gezond losgelaten kunnen worden, moet men laten inslapen. Het is ook niet toegestaan om te kweken met vogels in vogelopvangcentra. Ook het uitbroeden van eieren wordt niet door de vergunning gedekt.

Na de revalidatie moeten de vogels weer in vrijheid worden gesteld in de omgeving waar men de vogel heeft gevonden. Hetgeen uiteraard niet inhoudt dat men een verkeersslachtoffer op de snelweg los moet laten, maar in een geschikt biotoop in de omgeving van de vindplaats.

Erkende Vogelopvangcentra

Omdat er in 1992 een tweedeling ontstond tussen asielen die er al waren en niet aan de nieuwe kwaliteitseisen hoefden te voldoen en de nieuwe vergunningaanvragers is er door Vogelbescherming Nederland een erkenningsregeling in het leven geroepen. Vogelopvangcentra die beschikken over accommodatie conform de kwaliteitseisen en tevens aantoonbare ervaring hebben in het verzorgen van vogels krijgen het predikaat 'Erkend vogelasiel'. Het opvangcentrum kan dit predikaat aanvragen, wanneer men denkt aan de voorwaarden te voldoen. Het niet hebben van het predikaat betekent dus niet automatisch dat het asiel minder goed is!

Foto. Juvenile Buizerd op jacht, Galjootweg, Flevoland, 25 november 2000 (Nirk Zijlmans)
Buizerds worden veel bij asiels binnengebracht. *Juvenile Common Buzzard hunting in Flevoland.*

In het navolgende overzicht staan de opvangcentra die roofvogels en uilen mogen verzorgen en erkend zijn door Vogelbescherming Nederland. Voor degenen die een volledig overzicht van de vogelopvangcentra in de regio willen, kunnen dit opvragen bij het secretariaat van de Werkgroep Vogelasielen.

Erkende Vogelopvangcentra (met vergunning voor roofvogels en uilen)

Categorie A - Alle Beschermde vogels

Groningen	Bellingwolde	Vogelasiel Bellingwolde	0597-531518
Friesland	Anjum	De Fûgelpits	0519-321591
Friesland	Ureterp	De Fûgelhelling	0521-514328
Overijssel	Kampen	Vogelopvang Van der Werf	06-22604478
Overijssel	Nieuwleusen	De Oehoe	0529-427546
Utrecht	Utrecht	Stichting Vogelopvang Utrecht	030-2517255
Noord-Holland	Bergen	Stichting Damland	072-5898119
Noord-Holland	Texel	Ecomare	0222-317741
Noord-Holland	Haarlem	Vogelhospital	023-5326876
Noord-Holland	Midwoud	De Bonte Piet	0229-591856
Noord-Holland	Naarden	Vogelopvang 't Gooi	035-6945658
Zuid-Holland	Rotterdam	Vogelklas Karel Schot	010-4857847
Zeeland	Middelburg	De Mikke	0118-628288
Noord-Brabant	Eindhoven	Vogelopvang Eindhoven	040-2526897
Noord-Brabant	Someren	Vogelopvang Someren	0493-493564
Noord-Brabant	Zundert	Vogelrevalidatiecentrum	076-5974165
Limburg	Gennep	Vogelopvang Gennep	0485-511906
Limburg	Neerbeek	Dhr. Erkens	046-4372839
Limburg	Weert	Dhr. Verstappen	0495-533892

Categorie B – Roofvogels en uilen

Friesland	Ameland	Opvang roofvogels Ameland	0519-321591
Gelderland	Baak	Dhr. van Nie	0575-441719
Gelderland	Barchem	Dhr. Holtslag	0573-251977
Gelderland	Doetichem	Dhr. Wisseling	0315-330574
Utrecht	De Hoef	Dhr. Van Leeuwen	0297-567076
Noord-Holland	Hilversum	Dhr. Kolman	035-6837141
Zuid-Holland	Den Haag	Dhr. Van Luijn	070-3245271
Noord-Brabant	Uden	Dhr. Staal	0413-252130
Noord-Brabant	Valkenswaard	Dhr. Smulders	040-2012196
Limburg	Merselo	Dhr. Vlasakker	0478-546530

Adres: Werkgroep Vogelasielen, secretaris Albert Fopma, Postbus 1085, 6801 BB Arnhem (026-3514214)